

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Νεοφύτου Βάμβα 6 (3ος όροφος), 106 74 Αθήνα. Τηλ: 210-7233221-2,

Fax: 210 7233217. E-mail: info@nchr.gr

**Παρατηρήσεις επί της Έκθεσης του Υπουργείου Εξωτερικών για
την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για την Κατάργηση Κάθε
Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων¹**

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) μελέτησε την ανωτέρω Έκθεση που της απεστάλη από το Υπουργείο Εξωτερικών (Ειδική Νομική Υπηρεσία) την 13.12.2007 για γνωμοδότηση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1, παρ. 6, εδ. ε) του ιδρυτικού της Ν. 2667/1998.

Στο σύνολό της η Έκθεση είναι πολύ τεκμηριωμένη και συντεταγμένη σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που έχει εκδώσει η Επιτροπή του ΟΗΕ για την εξάλειψη των φυλετικών διακρίσεων για τις κρατικές εκθέσεις που υποβάλλονται με βάση το άρθρο 9 της σχετικής Σύμβασης του ΟΗΕ. Όπως είναι αναμενόμενο, η Έκθεση προβάλλει τα ομολογουμένως σημαντικά θετικά βήματα που έχουν γίνει στη χώρα μας τα τελευταία έτη για την αντιμετώπιση του φαινομένου των φυλετικών διακρίσεων. Η ΕΕΔΑ έχει ασχοληθεί επανειλημμένως με ζητήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης του ΟΗΕ για την εξάλειψη των φυλετικών διακρίσεων, διατυπώνοντας απόψεις και συστάσεις προς τα εκάστοτε αρμόδια Υπουργεία. Με βάση το πλούσιο αυτό υλικό και λαμβάνοντας υπόψη την πρακτική της Επιτροπής του ΟΗΕ για την εξάλειψη των φυλετικών διακρίσεων, η ΕΕΔΑ διατυπώνει τις παρακάτω παρατηρήσεις που θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν για τον εμπλουτισμό της Έκθεσης:

¹ Εισηγητές: Αναπλ. Καθηγητής Λ.-Α. Σισιλιάνος, Β' Αντιπρόεδρος της ΕΕΔΑ, εκπρόσωπος ΙΜΔΑ και Λυδία Μπολάνη, Επιστημονική Συνεργάτις της ΕΕΔΑ.

Γενικό Νομικό Πλαίσιο: Πρόσφατες Εξελίξεις

1) Σχετικά με τη δημογραφική σύνθεση της Ελλάδας (σελ. 2-3) σκόπιμο θα ήταν να γίνει ρητή μνεία της απογραφής του 2001. Μεταξύ των ομάδων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης του ΟΗΕ είναι και οι Ρομά. Ενδεδειγμένο θα ήταν να αναφερθούν στη σχετική περικοπή τα διαθέσιμα στοιχεία και εκτιμήσεις ως προς το μέγεθος της εν λόγω πληθυσμιακής ομάδας. Ευκταίο θα ήταν επίσης να γίνει αναφορά και στα στοιχεία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης (νυν Εσωτερικών) σχετικά με τις αιτήσεις προσφυγικού ασύλου των οποίων εκκρεμεί η εξέταση, ώστε να είναι πιο ολοκληρωμένη η εικόνα της σύνθεσης του πληθυσμού που διαμένει στην Ελλάδα. Επιπλέον, σκόπιμο θα ήταν να αναφερθούν και τα στοιχεία που αφορούν τους παράνομους αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα λόγω της αδυναμίας απέλασής τους στη χώρα προέλευσής τους (σχετικά στοιχεία μπορεί να προσκομίσει η αρμόδια Διεύθυνση Αλλοδαπών) καθώς και των αλλοδαπών που έχουν αιτηθεί αρχική ή ανανέωση της άδεια διαμονής, αφού σύμφωνα με το Ν. 3386/2005 διαμένουν νόμιμα στη χώρα μέχρι την έκδοση σχετικής απόφασης. Η Επιτροπή του ΟΗΕ αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο θέμα αυτό, όπως φαίνεται από τις κατευθυντήριες γραμμές της για τις κρατικές εκθέσεις αλλά και από τη σύσταση υπ' αριθ. 16 προς την Ελλάδα. Επιπλέον, η έκφραση «largely homogeneous country» σκόπιμο είναι να απαλειφθεί, πολύ περισσότερο που η Σύμβαση του ΟΗΕ δεν αναφέρεται μόνον στους πολίτες των συμβαλλομένων Κρατών, αλλά στο σύνολο των ατόμων που βρίσκονται στη δικαιοδοσία τους. Αντίστοιχες εκφράσεις σε εκθέσεις άλλων Κρατών έχουν αποτελέσει αντικείμενο εκτενών συζητήσεων και αρνητικών σχολίων.

Γυναίκες που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες

2) Παρ. 4, σελ. 4: Η ΕΕΔΑ επισημαίνει, σύμφωνα και με τη Γενική Σύσταση 25 της Επιτροπής του ΟΗΕ, το γενικότερο ζήτημα των πολλαπλών διακρίσεων καθώς και ότι πρέπει να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά

αυτές που δημιουργούνται από το κράτος, ιδιώτες και γενικότερα την κοινωνία έναντι των γυναικών που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες.

Άρθρο 2

Η νέα αντιρατσιστική νομοθεσία

3) Παρ. 2, σελ. 4: Η ΕΕΔΑ σημειώνει ότι η υιοθέτηση της νέας νομοθεσίας συνιστά σημαντικό βήμα, παρόλο που η ενσωμάτωση των εν λόγω Οδηγιών έγινε με σημαντική καθυστέρηση και που η αυτούσια υιοθέτηση του κειμένου των Οδηγιών γεννά σειρά ερμηνευτικών προβλημάτων. Παράλληλα, επισημαίνει ότι η νέα νομοθεσία ήρθε να συμπληρώσει σημαντικά (κυρίως σε ό,τι αφορά εργασιακά ζητήματα) το Ν. 927/1979, ο οποίος περιορίζεται σε επίπεδο ποινικής πρόληψης και τιμωρίας ρατσιστικών πράξεων παραβλέποντας μάλιστα τις αστικού και δημοσίου δικαίου όψεις του ζητήματος. Η ΕΕΔΑ θέλει να τονίσει την ανάγκη εισαγωγής νομοθεσίας που θα καλύπτει τις διακρίσεις σε όλους τους κοινωνικούς τομείς (βλ. Έκθεση ΕΕΔΑ 2001, σελ. 201 επ.). Επιπλέον, η ΕΕΔΑ επισημαίνει ότι η έξαρση ρατσιστικής βίας κατά την τελευταία διετία (π.χ. περιστατικά επιθέσεων κατά Πακιστανών μεταναστών) δεν έχει απασχολήσει στο δέοντα βαθμό τις αστυνομικές αρχές.

4) Παρ. 3, σελ. 5: Σχετικά με τις επιτρεπόμενες παρεκκλίσεις από τις διατάξεις του Ν. 3304/2005 σημειώνουμε ότι το θεμιτό τέτοιας μεταχείρισης που ενέχει διακρίσεις ενδέχεται σε πολλές περιπτώσεις να υποκρύπτει και να νομιμοποιεί διακρίσεις οφειλόμενες σε εθνική ιδίως καταγωγή. Το γεγονός ότι πολύ συχνά η πρόσβαση σε κλάδους απασχόλησης, οι οποίοι παραδοσιακά είναι προσβάσιμοι αποκλειστικά από Έλληνες πολίτες, επιτρέπεται σε ομογενείς χωρίς προφανή αιτιολογία, αν δεν επιβεβαιώνει πάντως ενισχύει την εντύπωση ότι υποκρύπτεται διάκριση.

Δικαιώματα ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες.

5) Παρ. 1-2, σελ. 7: Σκόπιμο θα ήταν να γίνει αναφορά στην υπόθεση *Ouranio Toxo and Others v. Greece* όπου το ΕΔΔΑ καταδίκασε την Ελλάδα για παραβίαση των άρθρων 6 και 11. Επιπλέον, υπό το φως της ως άνω υπόθεσης η περικοπή της Έκθεσης σύμφωνα με την οποία «the persons using this idiom have never considered themselves as having a distinct ethnic or national identity and reject any attempt by some circles to define them as members of a national ethnic, or linguistic minority» θα ήταν ενδεδειγμένο να απαλειφθεί. Επιπλέον, η ΕΕΔΑ υπενθυμίζει τη θέση της, την οποία είχε διατυπώσει με αφορμή τις παρατηρήσεις της επί της Έκθεσης της Ελλάδας προς την Επιτροπή για το Διεθνές Σύμφωνο Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων, και σύμφωνα με την οποία: «Στην εποχή μας εξακολουθεί να ισχύει η δήλωση σύμφωνα με την οποία η ύπαρξη μειονοτήτων είναι πραγματικό και όχι νομικό γεγονός, ενώ, παράλληλα στη σύγχρονη αντίληψη που διέπει το δικαιο των μειονοτήτων γίνεται αποδεκτή και η λεγόμενη υποκειμενική προσέγγιση που σημαίνει ότι, μεταξύ των άλλων, καθοριστικό στοιχείο για την ανάδειξη μίας ομάδας σε μειονότητα είναι η εκπεφρασμένη συλλογική της βούληση να υφίσταται ως τέτοια.» (Βλ. Έκθεση ΕΕΔΑ 2003, σελ. 287 επ.)

6) Παρ. 4, σελ. 7: Σκόπιμο θα ήταν να γίνει και σε αυτό το σημείο (πέρα από τη σελίδα 46 της Έκθεσης) αναφορά στην υπόθεση *Bekir-Ousta and Others v. Greece*, όπου το ΕΔΔΑ καταδίκασε την Ελλάδα για παραβίαση του άρθρου 11.

7) Παρ. 5, σελ. 7: Η ΕΕΔΑ σημειώνει ότι το επίπεδο κατάρτισης του διδακτικού προσωπικού των μειονοτικών σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης υστερεί σε σχέση με το αντίστοιχο επίπεδο των λοιπών δασκάλων, καθ'όσον η «Ειδική Παιδαγωγική Ακαδημία Θεσσαλονίκης» στην οποία και φοιτούν προσφέρει τριετείς σπουδές, και όχι τετραετείς που είναι το σύνηθες, και το πτυχίο της παραμένει αδιαβάθμητο, με αποτέλεσμα να στερούνται οι απόφοιτοί της τη δυνατότητα συμμετοχής σε διαδικασίες επιλογής προσωπικού για το δημόσιο με βάση τον τίτλο τους.

8) Παρ. 3, σελ. 9: Η ΕΕΔΑ υπενθυμίζει τη θέση της περί κατάργησης των δικαιοδοτικών και διοικητικών αρμοδιοτήτων του Μουφτή και περιορισμού του στα θρησκευτικά του καθήκοντα ως επιβεβλημένο μέτρο εκσυγχρονισμού του θεσμού υπό το φως των δεσμεύσεων που απορρέουν από τα άρθρα 20 του Συντάγματος και 6 της ΕΣΔΑ. Επίσης, έχει προτείνει να γίνεται η επιλογή του Μουφτή με απόφαση του Υπουργού Παιδείας από κατάλογο τριών υποψηφίων που θα προτείνει η μουσουλμανική κοινότητα (Έκθεση ΕΕΔΑ 2001, σελ. 101 επ.). Επιπλέον, σκόπιμο θα ήταν να γίνει αναφορά στις υποθέσεις Agga 3 και Agga 4 του ΕΔΔΑ όπου η Ελλάδα καταδικάστηκε για παραβίαση του άρθρου 9 και οι οποίες θίγουν ορισμένες διαστάσεις των ως άνω ζητημάτων.

9) Παρ. 1 σελ. 10: Όσον αφορά το θέμα τέλεσης γάμων ανηλίκων η ΕΕΔΑ έχει κρίνει ότι έγκυροι θεωρούνται οι γάμοι Ελλήνων πολιτών, ανεξαρτήτως θρησκεύματος, που τελούνται στην Ελλάδα όταν οι μελλόνυμφοι έχουν την ελάχιστη ηλικία των 18 ετών που ορίζει το άρθρο 1350, παρ. 1 ΑΚ. Επιπλέον, έχει προτείνει την κατάργηση της παρ.2 του άρθρου 1350 ΑΚ που επιτρέπει κατ'εξαίρεση και για σοβαρούς λόγους και μετά από δικαστική απόφαση την τέλεση γάμου χωρίς ελάχιστο όριο ηλικίας. (Έκθεση ΕΕΔΑ 2004, σελ. 271 επ.)

Ζητήματα Ρομά

10) Παρ. 2, σελ. 11: Η ΕΕΔΑ θα ήθελε να σημειώσει ότι ετοιμάζει νέα έκθεση αναφορικά με την κατάσταση των Ρομά στην Ελλάδα ύστερα από τη διεξαγωγή δύο στρογγυλών τραπεζών με τη συμμετοχή κρατικών φορέων, ΜΚΟ και εκπροσώπων των Ρομά.

11) Παρ. 4, σελ. 11: Με σκοπό την αντικειμενικότερη προσέγγιση των ζητημάτων Ρομά σκόπιμο θα ήταν να σημειωθεί ότι: α) η τοπική αυτοδιοίκηση αρκετές φορές δεν επιδεικνύει πνεύμα συνεργασίας και καλής διάθεσης σε ό,τι αφορά την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Ρομά, όπως έχει σημειώσει σε αρκετές περιπτώσεις και ο Συνήγορος του Πολίτη, β) υπάρχει πολυδιάσπαση στην εκπροσώπηση των Ρομά, με

αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται το έργο της Πολιτείας στην προσπάθειά της να καταρτίσει και να εφαρμόσει προγράμματα ένταξης.

12) Παρ. 5, σελ. 11: Η ΕΕΔΑ σημειώνει ότι η μη ύπαρξη στοιχείων για τους Έλληνες Ρομά οφείλεται στην παράλειψη των αρμοδίων υπηρεσιών της κεντρικής και της τοπικής αυτοδιοίκησης να προβούν στην καταγραφή τους, έλλειμμα το οποίο δημιουργεί προβλήματα στη λήψη μέτρων και στην εκπόνηση δράσεων. Επίσης επισημαίνουμε ότι τα τελευταία χρόνια ο πληθυσμός των Ρομά έχει αυξηθεί σημαντικά με την έλευση στην Ελλάδα σημαντικού αριθμού Ρομά κυρίως από τις χώρες των Βαλκανίων, οι οποίοι δεν συμπεριλαμβάνονται στα διάφορα προγράμματα κοινωνικής ένταξης των Ρομά. Η ΕΕΔΑ εκφράζει τον προβληματισμό της για την πρακτική αυτή που ενέχει διάκριση με βάση την εθνική προέλευση των Ρομά. Επιπλέον, η ΕΕΔΑ θεωρεί μείζον θέμα το *de facto*, αλλά όχι *de jure*, πρόβλημα εγγραφής των Ρομά στα ληξιαρχεία και στα δημοτολόγια, γεγονός που προκαλεί προβλήματα σε πολλούς άλλους τομείς όπως στην απόκτηση της μαθητικής κάρτας. Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει εισηγηθεί την καθιέρωση ειδικής διαδικασίας ληξιαρχικής εγγραφής.

13) Παρ. 4, σελ. 12: Κατά τη δεύτερη στρογγυλή τράπεζα που οργάνωσε η ΕΕΔΑ με εκπροσώπους των Ρομά, φορείς της Πολιτείας και της τοπικής αυτοδιοίκησης προέκυψε ότι κάποιες, μεταξύ άλλων, από τις προκλήσεις που θέτει το πρόγραμμα δανειοδότησης είναι: α) το πρόβλημα κατανόησης από πλευράς των Ρομά της διαδικασίας (π.χ. ότι θα πρέπει να αποπληρωθεί το δάνειο), β) ότι το Υπουργείο Εσωτερικών δε μπορεί νομικά να ελέγξει τη διαχείριση των κονδυλίων από την τοπική αυτοδιοίκηση και ότι κατά δήλωση του Γενικού Γραμματέα καταγγελίες σχετικά με παροχή δανείων σε μη δικαιούχους έχουν προωθηθεί στον αρμόδιο εισαγγελέα.

14) Παρ. 2, σελ. 15: Από την προαναφερθείσα συνάντηση συνήχθη επίσης το συμπέρασμα ότι τα κοινωνικο-ιατρικά κέντρα θεωρούνται καλή πρακτική με πολύ θετικά αποτελέσματα για τις κοινότητες των Ρομά και ως εκ τούτου θα πρέπει να διερευνηθεί η επέκτασή τους τόσο αριθμητικά αλλά και όσον αφορά τις δραστηριότητές τους.

15) Σελ. 15: Αναφορικά με την εκπαίδευση των παιδιών Ρομά, η ΕΕΔΑ θα ήθελε να επισημάνει ότι, παρά τις προσπάθειες της Πολιτείας, σε αρκετά σχολεία που πάνε να φοιτήσουν Ρομά υπάρχουν αντιδράσεις από πλευράς γονέων αλλά και από τους ίδιους τους δασκάλους.

16) Παρ. 1, σελ. 18: Σχετικά με τις απομακρύνσεις από τους παρανόμως δημιουργηθέντες καταυλισμούς η ΕΕΔΑ επισημαίνει ότι σπάνια λαμβάνεται μέριμνα για την επανεγκατάστασή τους σε κάποιο άλλο χώρο, έστω και με τη μορφή πρόχειρου καταυλισμού, με αποτέλεσμα να παρουσιάζεται εκ νέου το ίδιο φαινόμενο σε κάποια άλλη περιοχή.

17) Παρ. 2, σελ. 18: Η ΕΕΔΑ υπογραμμίζει τη σημασία της υπόθεσης *Petropoulou-Tsakiris v. Greece*, όπου το ΕΔΔΑ καταδίκασε την Ελλάδα για παραβίαση του άρθρου 14 σε συνδυασμό με το άρθρο 3 κατά το διαδικαστικό του μέρος, λόγω αναποτελεσματικότητας της έρευνας, θεωρώντας ότι η παράλειψη των αρχών να ερευνήσουν πιθανά ρατσιστικά κίνητρα για την κακομεταχείριση της αιτούσας, μίας γυναίκας Ρομά, σε συνδυασμό με τη συμπεριφορά τους κατά την έρευνα συνιστά διάκριση.

Δικαιώματα Μεταναστών

18) Παρ. 5, σελ. 18: Σύμφωνα με πληροφορίες της ΕΕΔΑ η οδηγία 2003/109/ΕΚ σχετικά με τους Μακροχρόνια Διαμένοντες Μετανάστες δεν υλοποιείται κυρίως λόγω του ακριβού παραβόλου των 900€ και του περιορισμένου αριθμού δικαιούχων για μαθήματα ελληνικής γλώσσας και ιστορίας, απαραίτητη προϋπόθεση για την κτήση της άδειας μακροχρόνιας παραμονής.

19) Σε ό,τι αφορά το Ν. 3386/2005 (σελ. 18-19) η ΕΕΔΑ έχει κρίνει τις διατάξεις του ως μη απολύτως ικανοποιητικές. Πιο συγκεκριμένα σε σχέση με το άρθρο 14 του Ν. 3386/2005 (σελ. 19, παρ. 2) έχουμε επισημάνει ότι οι ελληνικοί θεσμοί της αγοράς εργασίας δεν επιτρέπουν τέτοια οργάνωση και ακριβή πρόβλεψη καθιστώντας την εφαρμογή της διάταξης εξαιρετικά δυσχερή. Σχετικά με τη δυνατότητα αλλαγής εργοδότη και μετακίνησης του εργαζομένου σε άλλο νομό (άρθρο 15 Ν. 3386), η ΕΕΔΑ έχει την άποψη ότι

οι σχετικές προϋποθέσεις είναι ιδιαίτερα αυστηρές και περιορίζουν την κινητικότητα των εργαζομένων σε αντίθεση με τις αρχές της ελεύθερης αγοράς που ισχύουν για τους ημεδαπούς. Αναφορικά με τη διοικητική απέλαση (άρθρο 77 Ν. 3386) η ΕΕΔΑ έχει διατυπώσει την άποψη ότι η επαναφορά της αρμοδιότητας για την εξέταση των προσφυγών στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης συνιστά οπισθοδρόμηση του νομικού καθεστώτος, ενώ οι συντομότερες προθεσμίες (5 ημέρες για άσκηση προσφυγής και 3 ημέρες για την έκδοση απόφασης) είναι αδύνατον να διατηρηθούν στην πράξη οδηγώντας στην πλήρη ματαίωση της προστασίας του υπό απέλαση αλλοδαπού (βλ. Έκθεση ΕΕΔΑ 2005, σελ. 141 επ.). Επιπλέον, σημειώνουμε ότι στην 16μελή Εθνική Επιτροπή για την Κοινωνική Ένταξη των Μεταναστών (άρθρο 1 Ν. 3526/2007) δεν προβλέπεται η συμμετοχή εκπροσώπων οργανώσεων μεταναστών. Επίσης, σκόπιμο θα ήταν να γίνει αναφορά στα προβλήματα έκδοσης, αλλά και ανανέωσης αδειών διαμονής (πλημμελή ενημέρωση των ενδιαφερομένων, υπέρμετρες καθυστερήσεις, ανεπαρκής στελέχωση υπηρεσιών κλπ) τα οποία, παρά τις προσπάθειες επίλυσής τους, εξακολουθούν να υφίστανται με αποτέλεσμα τη δημιουργία κωλυμάτων (πχ μετάβαση των μεταναστών στο εξωτερικό μέχρι την έκδοση/ανανέωση της άδειας διαμονής). Τέλος, η ΕΕΔΑ θεωρεί προβληματική τη σύνδεση της ανανέωσης της άδειας διαμονής με τα ένσημα όπως και τους αυστηρούς οικονομικούς όρους που τίθενται για την άσκηση του δικαιώματος της οικογενειακής επανένωσης.

20) Σε σχέση με τα πολιτικά δικαιώματα μεταναστών (σελ. 19, παρ. 4) η ΕΕΔΑ, μεταξύ άλλων, θεωρεί σημαντικό βήμα προς την ομαλότερη κοινωνική ένταξη των μεταναστών τη χορήγηση δικαιώματος εκλέγειν στην τοπική αυτοδιοίκηση στους επί μακρόν διαμένοντες (βλ. Έκθεση ΕΕΔΑ 2005, σελ. 153). Σκόπιμο είναι να αναφερθεί, ως θετικό παράδειγμα, ότι ο Δήμαρχος Κοζάνης ανακοίνωσε τη δημιουργία ενός συμβουλίου μεταναστών με συμβουλευτικό ρόλο σε θέματα μεταναστών στην περιοχή της Κοζάνης, του οποίου τα μέλη θα εκλέγονται από τους μετανάστες που διαμένουν εκεί.

21) Παρ. 6 σελ. 19: Σκόπιμο θα ήταν να διευκρινιστεί ότι τα ανήλικα άτομα, ακόμα και αν βρίσκονται παράνομα στη χώρα, έχουν πρόσβαση σε

ιατρική περίθαλψη γενικά και όχι μόνο στην περίπτωση επειγόντων περιστατικών, σε αντίθεση με τους ενήλικες παράνομους μετανάστες (άρθρο 84, παρ. 1 Ν. 3386). Πρέπει, ωστόσο, να σημειώσουμε ότι η ΕΕΔΑ με την 8/11/2007 απόφαση της Ολομέλειας με τίτλο «Δικαίωμα στην Υγεία των Μεταναστών χωρίς Νόμιμα Έγγραφα Παραμονής» εισηγήθηκε την κατάργηση της ως άνω διάταξης ως αντιβαίνουσα το ελληνικό σύνταγμα και διεθνείς συμβάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων θεωρώντας ότι και οι παράνομοι μετανάστες πρέπει να έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας πέρα από τις περιπτώσεις έκτακτης νοσηλείας.

Θύματα Διακίνησης και Εμπορίας Ανθρώπων.

22) Παρ. 8 σελ. 21: Η ΕΕΔΑ σημειώνει ότι η Ελλάδα δεν έχει επικυρώσει ακόμη τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης κατά της εμπορίας ανθρώπων, ούτε το Συμπληρωματικό Πρωτόκολλο των Ηνωμένων Εθνών για την εμπορία ανθρώπων. Η ΕΕΔΑ θεωρεί σημαντική την επικύρωση των δύο αυτών συμβατικών κειμένων.

23) Σχετικά με το Ν. 3064/2002 (σελ. 21-22 της Έκθεσης) η ΕΕΔΑ επισημαίνει ότι είχε προτείνει την υιοθέτηση του ορισμού διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων του Πρωτοκόλλου των Ηνωμένων Εθνών, ως πιο ολοκληρωμένου, και όχι την ποινικοποίηση συγκεκριμένων περιπτώσεων διακίνησης και εμπορίας με εξειδικευμένο σκοπό, και όχι γενικό, εκμετάλλευσης του θύματος, ενώ υπενθυμίζει την απουσία διατάξεων για την πρόληψη της παράνομης διακίνησης και εμπορίας. (βλ. Έκθεση ΕΕΔΑ 2002, σελ. 93 επ.).

24) Παρ. 2, σελ. 22: Σκόπιμο θα ήταν να αναφερθούν, επιπλέον, σχετικά με την προστασία και αρωγή των θυμάτων οι τηλεφωνικές γραμμές στήριξης θυμάτων και η παροχή νομικής αρωγής (από το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, Ελληνικό Παρατηρητήριο Συμφωνιών Ελσίνκι, Δικηγορικοί Σύλλογοι-Legal Aid) (βλ. «Θέσεις και προτάσεις της ΕΕΔΑ στο Θέμα της Εμπορίας Ανθρώπων- Η Κατάσταση στην Ελλάδα» που υιοθετήθηκε από την Ολομέλεια της 14^{ης} Ιουνίου 2007, σελ. 12).

25) Παρ. 1 και 2, σελ. 23: Η ΕΕΔΑ επισημαίνει ότι σύμφωνα με το άρθρο 47 του Ν. 3386/2005 χορηγείται άδεια παραμονής σε πιθανολογούμενα θύματα εμπορίας υπό την προϋπόθεση όμως ότι θα συνεργαστούν με τις διωκτικές αρχές. Σημειώνουμε ότι ο νομοθέτης θα έπρεπε να αρκείται στην απλή καταγγελία του θύματος και όχι να απαιτείται η συνεργασία τους, δεδομένου ότι υπάρχει φόβος για αντίποινα. Επιπλέον, θεωρεί ότι η περίοδος περίσκεψης του ενός μηνός (άρθρο 48 Ν. 3386/2005) δεν επαρκεί για να επιτευχθούν οι σκοποί καθιέρωσής της (βλ. Έκθεση ΕΕΔΑ 2005, σελ. 150).

26) Παρ. 1, σελ. 24: Θα ήταν χρήσιμο να γίνει κάποια αναφορά στις εκστρατείες ενημέρωσης μέσω τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών σποτ (με την πρωτοβουλία κρατικών και μη κυβερνητικών φορέων) καθώς και στις προσπάθειες ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης με τη μορφή street work (βλ. και «Θέσεις της ΕΕΔΑ» όπ.π., σελ. 14).

Προστασία Προσφύγων και Αιτούντων Άσυλο

27) Παρ. 3, σελ. 25: Η ΕΕΔΑ εκφράζει τον προβληματισμό της αναφορικά με το φαινόμενο που παρατηρείται, κυρίως στις παραμεθόριες περιοχές, να κρατούνται στα κρατητήρια επί 3 μήνες όσοι αλλοδαποί υποβάλλουν αίτημα ασύλου. Η πρακτική αυτή είναι αμφιβόλου νομιμότητας όταν δεν εξειδικεύονται οι λόγοι που επιβάλλουν την κράτηση, δεδομένου ότι κατά τη διαδικασία εξέταση του αιτήματος ασύλου αναστέλλεται η απέλαση.

28) Παρ. 4, σελ. 26: Σκόπιμο θα ήταν να αναφερθούν και τα κάτωθι προβλήματα εφαρμογής του συστήματος επικουρικής προστασίας: α) ότι οι αιτήσεις που εξετάζονται σύμφωνα με την ταχύρρυθμη διαδικασία δεν εξετάζονται για το αν υπάγονται στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, β) ότι οι αιτήσεις που εξετάζονται κατά την τακτική διαδικασία εξετάζονται για το αν υπάγονται στο καθεστώς επικουρικής προστασίας μόνο αν απορριφθεί η αίτηση ασύλου σε β' βαθμό (βλ. Απόφαση της 17/1/2008 Ολομέλειας της ΕΕΔΑ σχετικά με τη διαδικασία Ασύλου των προσφύγων και ζητήματα εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας).

29) Παρ. 2 σελ. 27: Με σκοπό την παρουσίαση μίας πιο ολοκληρωμένης εικόνας των θεμάτων ασύλου και συγκεκριμένα των πολύ χαμηλών ποσοστών αναγνώρισης ενδεδειγμένο θα ήταν να παρατεθούν οι αριθμοί αιτήσεων ασύλου, σε πόσες περιπτώσεις αναγνωρίστηκε καθεστώς πρόσφυγα σε α' ή β' βαθμό, καθώς και οι εθνικότητες των αιτούντων. Επιπλέον, αν υπάρχει η δυνατότητα, επιθυμητό θα ήταν να προστεθούν και τα αντίστοιχα στοιχεία του 2007.

30) Παρ. 3 σελ. 27: Σκόπιμο θα ήταν να αναφερθούν συγκεκριμένα οι οδηγίες που πρόκειται να ενσωματωθούν στην ελληνική έννομη τάξη καθώς και ότι ήδη έχει εκδοθεί το ΠΔ 220/2007 (ΦΕΚ Α' 251) με το οποίο ενσωματώνεται η Οδηγία 2003/9/EK σχετικά με τις ελάχιστες προϋποθέσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη.

Άρθρο 4

31) Παρ. 3 σελ. 29: Η ΕΕΔΑ σημειώνει τη σημασία της πρόσφατης καταδικαστικής απόφασης σε α' βαθμό κατά του Κωνσταντίνου Πλεύρη, η οποία αποτελεί την πρώτη στα χρονικά που στηρίζεται στο Ν. 927/1979.

Άρθρο 5

Το δικαίωμα στην ασφάλεια και προστασία από το Κράτος κατά της βίας και της σωματικής βλάβης

32) Παρ. 2, σελ. 33: Αναφορικά με την εγκύκλιο σημειώνουμε ότι ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επισημάνει σειρά μεταγενέστερων περιπτώσεων, από τις οποίες συνάγεται ότι η εγκύκλιος δεν έχει τύχει πλήρους αφομοίωσης από τις αστυνομικές υπηρεσίες. Οι υπηρεσίες αυτές, μάλιστα, δυσανασχετούν έντονα όποτε καλούνται να αιτιολογήσουν προσαγωγές και συλλήψεις με βάση τα κριτήρια της εγκυκλίου εμμένοντας συχνά στην άποψη ότι δεν υποχρεούνται καν να προβαίνουν σε αιτιολόγηση ή ότι η εκτίμηση 'υπονοιών' είναι εξ ορισμού διαισθητική και δεν επιδέχεται αιτιολογία.

33) Παρ. 5, σελ. 34: Η ΕΕΔΑ σημειώνει ότι ενώ το πειθαρχικό δίκαιο προβλέπει τη διενέργεια ΕΔΕ με κριτήριο την καταγγελλόμενη πράξη και το ύψος της προβλεπόμενης κύρωσης, η θεσμική αυτή εγγύηση κινδυνεύει να καταστεί ανενεργός καθ'όσον οι Αστυνομικές Διευθύνσεις διατάσσουν ΕΔΕ μόνο αφού προηγουμένως διαπιστώσουν ως πλήρως αποδεδειγμένο το αληθές της καταγγελίας.

34) Παρ. 7 σελ. 34 και παρ. 1, σελ. 35: Σχετικά με τις αναφορές που γίνονται στον Συνήγορο του Πολίτη πρέπει να σημειώσουμε ότι όσον αφορά τον ελεγκτικό του ρόλο επί των πειθαρχικών διαδικασιών μόνο ένας πολύ μικρός αριθμός των εισηγήσεων του τυγχάνει έμπρακτης αποδοχής. Σε ό,τι αφορά τη νομοπαρασκευαστική πρωτοβουλία για πειθαρχικά ζητήματα επισημαίνουμε ότι ο Συνήγορος δεν έχει ενημερωθεί για το φερόμενο ως ολοκληρωθέν έργο της ομάδας αξιωματικών.

35) Παρ. 2, σελ. 35: Η ΕΕΔΑ επισημαίνει τη σημασία των υποθέσεων *Karagiannopoulos v. Greece*, *Celniku v. Greece*, *Alsayed Allaham v. Greece* και *Zelilof v. Greece* όπου το ΕΔΔΑ καταδίκασε την Ελλάδα για παραβίαση των άρθρων 2 και 3 και λόγω ανεπάρκειας της έρευνας που έλαβε χώρα μετά από καταγγελίες σε βάρος της αστυνομίας.

36) Παρ. 3, σελ. 37: Σχετικά με το Ν. 3169/2003 περί οπλοχρησίας από αστυνομικούς, η ΕΕΔΑ επισημαίνει ότι είχε εκφραστεί κατ' αρχήν θετικά επί του νέου νομοθετικού πλαισίου (βλ. Έκθεση 2002, σελ. 225 επ.). Ωστόσο, βάσει πληροφοριών που έχει λάβει, θα ήθελε να εκφράσει τον προβληματισμό της σχετικά με την πλημμελή εφαρμογή των διατάξεων περί εκπαίδευσης των αστυνομικών και να υπογραμμίσει την ανάγκη και σημασία της διαρκούς εκπαίδευσής τους.

Πολιτικά Δικαιώματα

37) Παρ. 2, σελ. 40: Σκόπιμο θα ήταν να αναφερθεί ότι τον Ιανουάριο του 2006 ιδρύθηκε ένα πολιτικό κόμμα από τους Έλληνες Ρομά με το όνομα ΑΣΠΙΔΑ.

Συνθήκες Κράτησης

38) Παρ. 4, σελ. 41: Η ΕΕΔΑ επισημαίνει ότι σύμφωνα με πληροφορίες της από το Συνήγορο του Πολίτη δεν υφίστανται νέα κρατητήρια στις Φέρες και το Σουφλί.

39) Παρ. 2, σελ. 43: Σύμφωνα με πληροφορίες της ΕΕΔΑ, δεν φαίνεται να είναι ακριβής η περιγραφή της απρόσκοπτης δυνατότητας πρόσβασης ΜΚΟ σε κέντρα κράτησης αλλοδαπών. Αρκετές ΜΚΟ έχουν καταγγείλει άρνηση από τη μεριά της διοίκησης να επισκεφθούν κέντρα κράτησης αλλοδαπών, κυρίως σε παραμεθόριες περιοχές.

40) Παρ. 4, σελ. 41: Η ΕΕΔΑ επισημαίνει ότι, σύμφωνα και με γνωμοδοτήσεις των Εισαγγελέων Εφετών και ΑΠ, σε περίπτωση που η δικαστική απέλαση αλλοδαπού δεν είναι εφικτή, μετά την έκτιση της ποινής, η κράτηση του αλλοδαπού θα πρέπει να λαμβάνει χώρα σε ειδικά καταστήματα κράτησης και όχι στα κρατητήρια αστυνομικών τμημάτων, όπως συμβαίνει στην πράξη. Επιπλέον, σημειώνει την ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης έτσι ώστε οι αιτήσεις ασύλου προσώπων που τελούν υπό κράτηση να εξετάζονται κατά προτεραιότητα. (βλ. Έκθεση ΕΕΔΑ 2002, σελ. 251 επ.) Επιπλέον, σημειώνει ότι το ζήτημα της κράτησης των υπό απέλαση αλλοδαπών παραμένει προβληματικό λόγω της επιβολής διοικητικής κράτησης αδιακρίτως σε όλους τους αλλοδαπούς και την κράτηση των υπό απέλαση αλλοδαπών μέχρι εξάντλησης του τριμήνου ακόμα και σε περιπτώσεις που η απέλασή τους είναι ανέφικτη για υποκειμενικούς ή αντικειμενικούς λόγους,

41) Παρ. 5, σελ. 42: Σκόπιμο θα ήταν να γίνει αναφορά στην πρόσφατη απόφαση *Kaja v. Greece* όπου το ΕΔΔΑ καταδίκασε την Ελλάδα για παραβίαση του άρθρου 3 (εξευτελιστική μεταχείριση του προσφεύγοντος) λόγω των συνθηκών που επικρατούσαν στο αστυνομικό τμήμα που κρατείτο σε συνδυασμό με την μακρόχρονη παραμονή του εκεί.

42) Παρ. 6, σελ. 43: Η ΕΕΔΑ τονίζει ότι το πρόβλημα του υπερπληθυσμού των φυλακών δεν πρόκειται να επιλυθεί οριστικά αν η αντιμετώπισή του περιοριστεί μόνο στην ανέγερση καινούριων φυλακών.

Αυτό που απαιτείται είναι μία νέα προσέγγιση της σύνολης σωφρονιστικής κουλτούρας με την εφαρμογή μέτρων που θα συμβάλλουν στη μείωση του αριθμού των φυλακισμένων, όπως η υπό όρους απόλυση και η κοινωνική εργασία.

Θρησκευτική ελευθερία

43) Παρ. 3, σελ. 44: Επιπλέον, επισημαίνουμε ότι ο Ν. 3512/2006 για την οικοδόμηση μουσουλμανικού τεμένους, όπως και ο προηγούμενος σχετικός του 2000, δεν έχει εφαρμοστεί μέχρι σήμερα, ενώ σύμφωνα με πληροφορίες μας δεν έχουν νομιμοποιηθεί ούτε τα υπάρχοντα 60 περίπου μετζίτια. Επίσης, προβλήματα παρουσιάζονται αναφορικά με την ταφή μουσουλμάνων λόγω μη παραχώρησης χώρου από την Πολιτεία προς το σκοπό αυτό.

44) Παρ. 3, σελ. 45: Η ΕΕΔΑ επισημαίνει ότι σύμφωνα με σύσταση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα δεν είναι σωστό να αξιώνεται δήλωση ότι ο μαθητής δεν είναι ορθόδοξος αλλά θα έπρεπε να αρκεί δήλωση ότι απλώς δεν επιθυμεί να διδαχθεί το μάθημα των θρησκευτικών.

Δικαίωμα ιθαγένειας

45) Παρ. 2, σελ. 45: Αναφορικά με την κατάργηση του άρθρου 19 του ΚΕΙ η ΕΕΔΑ σημειώνει ότι δε θεωρεί ικανοποιητική τη διαδικασία ανάκτησης της ελληνικής ιθαγένειας βάσει πολιτογράφησης δεδομένου ότι τα υπό εξέταση πρόσωπα κατείχαν, κατά κανόνα επί σειρά ετών, την ελληνική ιθαγένεια την οποία απώλεσαν δυνάμει μίας νομοθετικής διάταξης που ήταν αντίθετη προς το Σύνταγμα και το διεθνές δίκαιο. Επιπλέον, θεωρεί απαραίτητη την άμεση θέσπιση ειδικής νομοθεσίας που θα προβλέπει ρητώς και με σαφήνεια τη διαδικασία ταχείας επανάκτησης της ελληνικής ιθαγένειας από τα πρόσωπα που το επιθυμούν (βλ. Έκθεση ΕΕΔΑ 2003, σελ. 199 επ.)

Δικαίωμα του συνέρχεσθαι

46) Παρ. 3, σελ. 46: Αναφορικά με τη «Στέγη Μακεδονικού Πολιτισμού» που αφορά την υπόθεση *Sidiropoulos and others v. Greece*, επισημαίνουμε ότι η απόφαση του ΕΔΔΑ δεν έχει εφαρμοστεί στην ουσία της, αν και έχει καταβληθεί η επιδικασθείσα δίκαιη ικανοποίηση, με αποτέλεσμα το ίδιο ζήτημα να εκκρεμεί και πάλι ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, συγκεκριμένα ενώπιον του Αρείου Πάγου.

Δικαίωμα στην Εκπαίδευση

47) Σελ. 47-49: Από την ανάγνωση του συγκεκριμένου αποσπάσματος προκύπτει ότι τα αναφερθέντα μέτρα/προγράμματα εφαρμόζονται μόνο σε ανηλίκους. Σκόπιμο θα ήταν να γίνει κάποια αναφορά και σε μέτρα/προγράμματα εκπαίδευσης που απευθύνονται σε ενήλικους που έχουν ως στόχο, άλλωστε, την καλύτερη και ομαλότερη κοινωνική τους ένταξη. Επιπλέον, πρέπει να σημειώσουμε ότι, παρά τη θεσμοθέτηση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, η δυνατότητα διδασκαλίας ειδικών μαθημάτων γλώσσας, πολιτισμού και θρησκείας των αλλοδαπών μαθητών (όπως προβλέπουν τα άρθρα 35 παρ. 2 Ν. 2413/1996 και 72 παρ. 4 Ν. 3386/2005) δεν έχει εφαρμοστεί παρά τις σχετικές αιτήσεις των μεταναστευτικών κοινοτήτων.

Άρθρο 6

Μηχανισμοί εφαρμογής της νέας αντιρατσιστικής νομοθεσίας

48) Παρ. 7, σελ. 49: Η ΕΕΔΑ επισημαίνει ότι το άρθρο 13 του Ν. 3304 θεσμοθετεί την παροχή προστασίας σε περιπτώσεις παραβίασης της αρχής της ίσης μεταχείρισης κατά τρόπο αρκετά περιοριστικό σε σύγκριση με τις επιταγές της κοινοτικής οδηγίας. Π.χ. τα νομικά πρόσωπα στα οποία δίνεται η δυνατότητα να εκπροσωπούν τον βλαπτόμενο περιορίζονται μόνο σε εκείνα τα οποία έχουν ως σκοπό τη διασφάλιση της τήρησης της αρχής της

ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνικής καταγωγής και λοιπών αναφερόμενων στον νόμο λόγων. Επιπλέον δεν τους παρέχεται η δυνατότητα να προβαίνουν σε καταγγελίες ιδίω ονόματι μετά από συναίνεση του θιγομένου, κατ' επιταγή της οδηγίας, αλλά μόνο ως εκπρόσωποι του θιγομένου (βλ. Έκθεση ΕΕΔΑ 2003, σελ. 223 επ.)

49) Παρ. 1, σελ. 50: Η ΕΕΔΑ επισημαίνει ότι μέχρι στιγμής η Πολιτεία δεν έχει προβεί στις αναγκαίες τροποποιήσεις των ΚΠολΔ, ΚΔιοικΔ, Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και της νομοθεσίας του ΣτΕ σε ό,τι αφορά τη μεταφορά, με ορισμένες προϋποθέσεις, του βάρους απόδειξης, παρά μάλιστα το γεγονός ότι το ΣτΕ κατά την επεξεργασία του Σχεδίου ΠΔ για τη συμμόρφωση προς την Οδηγία 97/80 περί βάρους απόδειξης έχει επισημάνει ότι δεν αποτελεί ορθή εφαρμογή της Οδηγίας η απλή επανάληψη των διατάξεων της χωρίς τις αναγκαίες τροποποιήσεις των κωδίκων (βλ. Έκθεση ΕΕΔΑ 2003, σελ. 236-7). Επιπλέον, η ΕΕΔΑ σημειώνει ότι η τροποποίηση των κωδίκων αφορά όχι μόνο στο βάρος απόδειξης αλλά και στη νομιμοποίηση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών να ασκούν τα δικαιώματα που τους παρέχει ο νόμος.

50) Παρ. 3-4, σελ. 50: Όσον αφορά το Συνήγορο του Πολίτη και την Επιτροπή Ίσης Μεταχείρισης η ΕΕΔΑ σημειώνει ότι ο ρόλος που τους αποδίδεται είναι κυρίως συμφιλιοτικός ενώ θα έπρεπε να έχουν 'εξοπλιστεί' με δυνατότητα νομικής συνδρομής σε θύματα διακρίσεων κατά τις προσφυγές τους σε διοικητικές αρχές ή/και δικαστήρια (βλ. Έκθεση ΕΕΔΑ 2003, σελ. 239). Επιπλέον, πρέπει να τονίσουμε ότι η Επιτροπή Ίσης Μεταχείρισης έχει περιοριστεί σε ένα ρόλο γνωμοδοτικό αντί διερευνητικό υποθέσεων παραβίασης της κείμενης νομοθεσίας, ρόλο που είναι αμφίβολο αν μπορεί να επιτελέσει δεδομένης της έλλειψης επαρκούς προσωπικού αλλά και εγγυήσεων ανεξαρτησίας (βλ. Έκθεση Συνηγόρου του Πολίτη «Promoting Equal Treatment: The Greek Ombudsman as National Equality Body», σελ. 2, ΟΚΕ Έκθεση 2006).

51) Παρ. 5, σελ. 50: Σχετικά με το ΣΕΠΕ η ΕΕΔΑ σημειώνει ότι επειδή συνιστά υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας δεν απολαύει τα απαραίτητα εχέγγυα ανεξαρτησίας. Επιπλέον, λόγω ανεπαρκούς στελέχωσης, έλλειψης

υλικο-τεχνικής υποδομής και μη πλήρους κατανόησης του ρόλου που καλείται να επιτελέσει αντιμετωπίζει προβλήματα εκπλήρωσης της αποστολής του (βλ. Έκθεση ΕΕΛΑ 2003, σελ. 238). Επιπλέον, αναφέρουμε ότι κατά τη διερεύνηση καταγγελιών που αναφέρονται σε θέματα έμμεσης διάκρισης και παρενόχλησης παρατηρείται διστακτικότητα και σύγχυση από μέρους των επιθεωρητών εργασίας καθώς στις διατάξεις του νόμου δεν αποσαφηνίζονται επαρκώς οι διαστάσεις που προσλαμβάνει η πρακτική εφαρμογή της προβλεφθείσας αποδεικτικής διαδικασίας. Η έκδοση αναλυτικών εγκυκλίων οδηγιών κρίνεται απαραίτητη για να αποσαφηνιστεί ο τρόπος με τον οποίο ενεργοποιούνται οι αρμοδιότητες του ΣΕΠΕ.

52) Παρ. 4, σελ. 51: Στην εν λόγω παράγραφο αναφέρεται ότι η Επιτροπή Της Μεταχείρισης υπέβαλε έκθεση στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Ωστόσο, αυτό φαίνεται να έρχεται σε αντίθεση με την με την Έκθεση 2006 της ΟΚΕ σύμφωνα με την οποία: «Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι για δεύτερη συνεχή χρονιά είναι ουσιαστικά αδύνατο να εκτιμήσει το έργο της Επιτροπής Της Μεταχείρισης του Υπουργείου Δικαιοσύνης, καθώς δεν υπήρξε ανταπόκριση στο σχετικό έγγραφό της με το οποίο ζητήθηκε από την Επιτροπή ενημέρωση για τη σχετική δράση της. [...] Η ΟΚΕ είναι υποχρεωμένη να αξιολογήσει αρνητικά τη στάση αυτή της Επιτροπής και εκφράζει το βάσιμο φόβο ότι η μη παροχή ενημέρωσης για το έργο της Επιτροπής αντανakλά έναν ανεπαρκή βαθμό ανταπόκρισης στα κρίσιμα καθήκοντα που της έχουν ανατεθεί από το νόμο».

53) Παρ. 2 σελ. 53: Η ΕΕΛΑ τονίζει την πολύ περιορισμένη ενημέρωση, αν και επιβαλλόμενη από τις σχετικές Οδηγίες, του κοινού σχετικά με την ύπαρξη της νέας νομοθεσίας κατά των διακρίσεων, των αρχών προώθησής της και του τρόπου λειτουργίας του συστήματος προστασίας. Επιπλέον, σημαντικό φαίνεται το έλλειμμα ενημέρωσης των υπαλλήλων της δημόσιας διοίκησης, τόσο ως προς τις υποχρεώσεις τους όσο και ως προς την ορθή εφαρμογή των σχετικών διατάξεων.

Άρθρο 7

Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

53) Παρ. 2, σελ. 57: Ο Ν. 3597/2007 σχετικά με τη χορήγηση αδειών σε ιδιωτικούς σταθμούς ραδιοφώνου και τηλεόρασης αναφέρει ως προϋπόθεση εκπομπής ότι «κύρια γλώσσα μετάδοσης ή υποτιτλισμού είναι η ελληνική». Η ΕΕΔΑ σημειώνει ότι ο νόμος πρέπει να ερμηνευθεί και να εφαρμοστεί κατά τέτοιον τρόπο και σύμφωνα με την υπάρχουσα πρακτική ώστε να μην αποκλείει τη λειτουργία των τουρκόφωνων ή άλλων ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών σταθμών προκειμένου να μην παρεμποδιστεί η ελευθερία έκφρασης Ελλήνων πολιτών ή αλλοδαπών.

54) Παρ. 3, σελ. 57: Τέλος, η ΕΕΔΑ επισημαίνει ότι σύμφωνα με τα συμπεράσματα της επιστημονικής έρευνας από το Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου για λογαριασμό της ΕΕΔΑ (Έκθεση 2002, σελ. 389 επ.) υπάρχει η τάση στα δελτία ειδήσεων να αναπαράγονται οι προκαταλήψεις και τα στερεότυπα για διάφορες εθνικές και κοινωνικές ομάδες.

Αθήνα 14 Φεβρουαρίου 2008